

NAZNACZENIE SĄDU

Do Rozsądzenia Sprawy UU. Michała Antoniego y
dalszych Kiewliczow z OO. Kameldulami Wi-
gierskimi y dalszemi do iedności Procederu wcho-
dzącemi.

Gdy Proceder od Lat kilkudziesię-
fiat po różnych subfelliach od
UU. Kiewliczow o Dobra Surpiły
zwane w Woiewodztwie Trockim
leżące rozpoczęty, dla przewlok
Procederowych do tąd żadnego
skutku nie uczynił, przez co UU.
Kiewliczowie do ubóstwa y nędzy
skarżą się bydz przywiedzionemi.
Z tych miar przybliżając stronom
sprawiedliwość, takową sprawę w
całym iej rodzaju y kwestyach na
ostateczne rozsądzenie do Ziem-
stwa Wwdztwa Trockiego mocą
ninieyszey ustanowy odśylamy y
rozprawę w tymże Ziemstwie z
Reiestrow Taktowych terminem
dwoniedzielnym zapozwów, bez
dylacyi godzin, obmów, y muni-
mentow choćby w niestaniu ktorey-
kolwiek strony podług Praw Xstwa
Litt: y mocnieyszich stron dowo-
dow naznaczamy y oną finaliter
rozsądzić zlecamy sub pænis de
negligentia officiorum latis. Dekret
zaty w tey Sprawie Sądu Ziem-
stwa Trockiego zayść powinny,
za nieporuszony przy wszelkiej
Exekucyi onego, na zawsze mieć
chcemy y deklaruiemy.

UNIVERSITY OF TORONTO

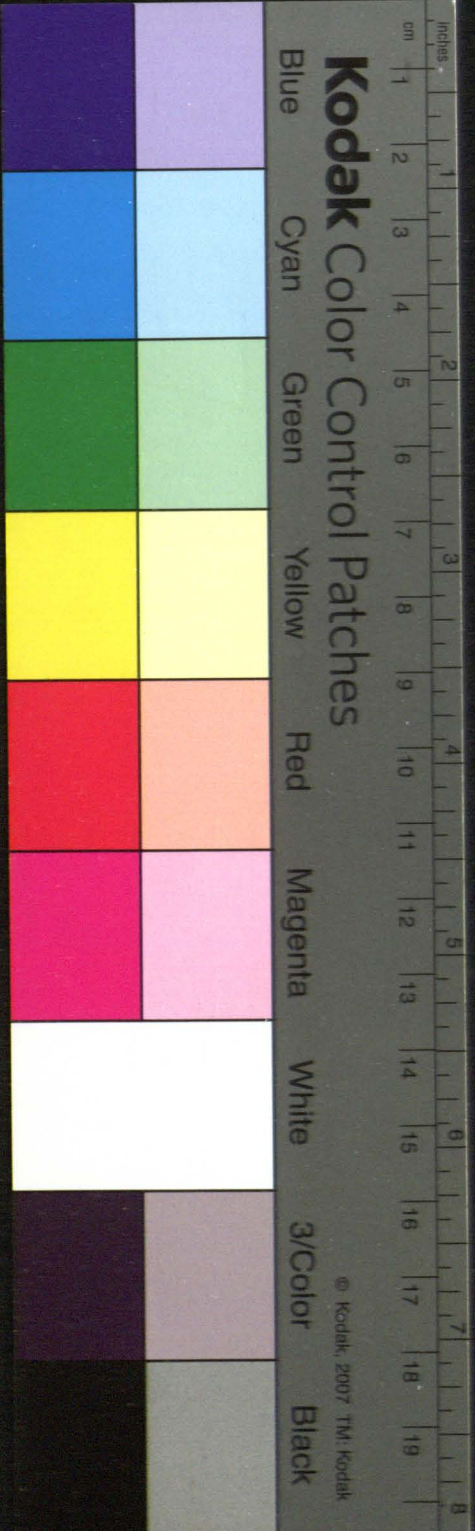
TO THE PRESIDENT OF THE UNIVERSITY OF TORONTO
FROM THE VICE-CHANCELLOR
DATE

1900

THE UNIVERSITY OF TORONTO
OFFICE OF THE VICE-CHANCELLOR
TORONTO, CANADA

Project 0 2000

PROZBA

Józefa, Aloizego, i Bernarda Braci Kielewiczów.

Do Najjaśniejszych Sejmujących Stanów.

„ O wyznaczenie na ich więcej niż 200. lat ciągnącą się, i trzę-
„ ma Dekretami Afseforskiemi w datach 1699. 1770. i 1774.
„ na Sejm odesłaną, o Dobra Surpiły z XX. Kamaldulami
„ Wigier: Sprawę, udzielney i *ultymarney* Kommissyi „

Ledwo się może w którym Kraiu, a ieszcze wolnym Obywatel tak znękańy znaydować, i tyle skutkow przemocy od prywatnego doświadczyć iako skarżący się Kielewiczowie, gdyż ci nietylko: że utracili i pieniędzmi i zasługami Woiennemi nabyty Przodkow swoich majątek, ale też Sądu żadnego nigdzie w Narodzie całym nie mają, a zatym zyskali przez to samo już Prawo szukać protekcyi Najjaśn: Sejmujących Stanów.

Od wiekow Rzplta zachowywała sobie pewne gatunki spraw, które dożyć do końca drogą ordynaryiną nie mogły, lub które przez zdarzone w tłumaczeniu Praw kwestye wdania się oney potrzebowały, lub żeby Obywatela iakiego od przemocy i upadku zachować, nakoniec które do niey odsyłanemi były od Sądow. *Swiadczą o tym liczne Konstytucye w Woluminach będące.*

Alę nieszczęściem: wyznaczane Kommissye, i dobrodzieystwo oney obrony, służyło tylko najwięcey z *Exkluzią* uboższego dla możnych, i Szlachcic usuniony na boku pod uciskiem wiek kończył. A ledwo teraz szczęśliwszym rzeczy nawrótem pod łaskawym Stanisława rządem, i pod światłem tego wieku zaczął znaydować i on protekcyę, czyli też w słuszności i darach Braterski udział, i gdy mu wolno przecież przemówić, więc wypływa i Kielewiczom nadzieia że znaydą sprawy swoiey koniec żądany.

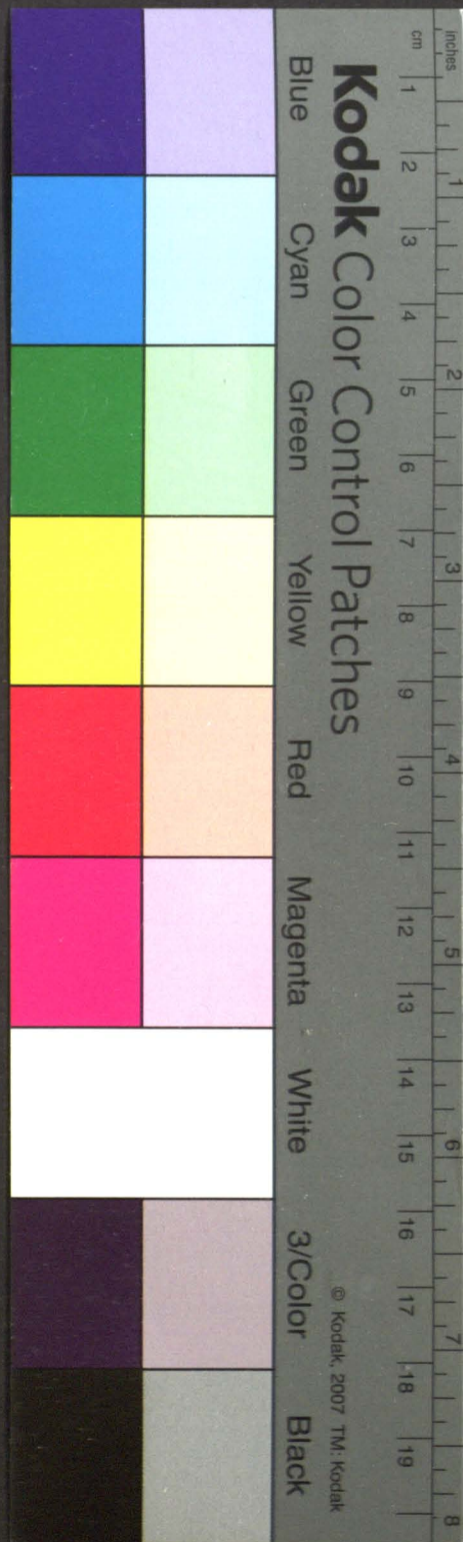
Lubo zaś dość im byłoby złożyć tylko to, że mają dawną sprawę, i że iej skończyć zwyczajną drogą cale nie mogą, nakoniec, że już są w tym przez Dekreta odesłani do Stanow, i lubo miejsce Stanow być placem Sądownictwa i rozważania dowodow cudzych nie może, ażeby iednak ieszcze cokolwiek przecie okazać, że mają pewne nadania, i że są osobliwszym cale sposobem skrzywdzeni *na majątku, Dokumentach i honorze* od XX. Kamaldulow Wigierskich, dla tego? przekładają takie około tych wszystkich wyliczonych wyż Artykułow dowody:

§.

Będąc od wiekow na usługach dla Oyczyzny Woiennych (w iakich z nich kilkunastu na samym placu życie stracili Kielewiczowie) zyskali w iednym z swych Przodkow ieszcze od Giedy-

A

dy-

dymina Xiążęcia na *Surpilly*, w których znajdował się murywany Zamek, nadania wieczystego Przywilej, który od Xiążąt potym w Litwie następnych był od każdego stwierdzanym. Ale *Surpily* po trwałey pierwey Posfesy przez wojnę potym spustoszały, i od Dziedzica odbieżone to wręce nieprzyjaciół Narodu, to w ręce prywatnych Uzurpatorów dostały się, ile że Kiewliczowie prócz *Surpil* mieli też Dobra swoje inne mieszkalne i liczne. Ale dzisieysy tych początkowych Przywilejow nie mają, bo one będąc w Zamku *Surpil*; w murowane dla wojen, dostały się raczey ich przeciwnikom.

Następnie : Gabriel i Andrzej Spicymirowie Kiewliczowie Bracia, mieli szczęście zaśluzyc się przez swe dzieła znaczne Rycerskie Zygmuntowi-Augustowi, który Im w 1545. Maja 1. d. nadał Dobra Lenne Uzupin z 6. Attynciami w Ziemi Inflantckiej, z świadectwem : że dawniey jeszcze oni pisali się na *Surpilach* i *Debefiadach*, a tego Przywileju dowodzącego razem prawdziwe tych Kiewliczow zasługi, takie słowa :

„Y te Dobra któreśmy oddali wieiernie miłym, i za ich krwawe „Przodkow prace w Rycerskich wojennych dziełach w Oyczyźnie „naszey zasłużonym *Obronicielom* na *Surpilach* i *Debefiadach* „drzeiu i Gabryelu Kiewliczom Pułkownikom Naszym w nadgro- „dę służby ich „

Ten też Przywilej, równie jak innych wiele dowodow, nie jest w ręku Kiewliczow, albowiem *raz* : że część Dokumentow została przez Kiewliczow dawnych czasu wojen wmurowana w Zamku *Surpilskim*, który to w rękach nieprzyjaciół znajdował się, to w koniec w ręku OO. Kamaldulow Wigier: uwięzion; *Drugi raz* że famiż Kamaldule w 1776. u jednego z Kiewliczow wzięli Papiery prawie wszystkie na Rewers, i dotąd nie powracają onych. Co wyświadcza tenże Rewers, a w nim Przywilej ten wyrażony.

Uprzedzić jeszcze wiadomością potrzeba N. Stany i o tym: że na ten Przywilej (równie jak i na wszystkie inne w ogule) mówią XX. iż on jest fabrykowanym, dla tego : że niema przyzwoitey Pieczęci, że przy podpisie jakiś jest osobliwszy przypisek, i że jeszcze w Roku 1545. Zygmunt-August Królem nie był, ponieważ wstąpił na Tron aż w R. 1550.

Odpowiedz zaś na to wszystko jest taka : Jż kiedy wszystkie Papiery, nad kilka sztuk pozostałych, są w ręku famychże Kamaldulow, a wyżej jeszcze w 1698. były w ręku Jllewicza ich Plenipotenta jak są na to ślady, (oczym będzie niżej) równie więc i Kamaldule jako i Kiewliczowie z przeprawek sprawić się w Sądzie będą w czasie powinni, ile że drudzy mają dowod z Rewersu: iż żadnych w Dokumentach ich Przywilejow niebyło, bo te goby nie omieszkali Kamaldule wyrazić.

Co zaś do Daty wstąpienia Zygmunta-Augusta? omyłka OO. Kamaldulow wynika z tąd: że oni biorą tegoż Zygmunta jako Króla Polskiego, On zaś wydał ten Przywilej jak tylko Xże Litt: i mają honor Kiewliczowie przypomnieć tylko, jako zapewne dobrze Historji wiadomym to: że w R. 1530. Polacy Zygmunta-Augusta 15. w tedy lat mającego deklarowali uznać swym Kró-

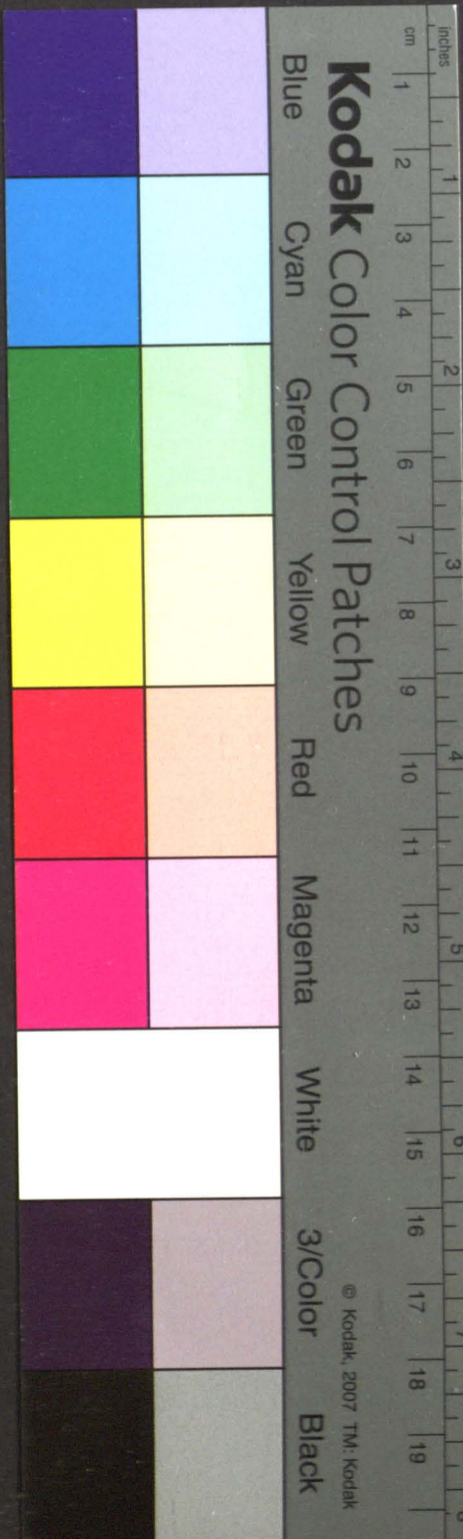
Królem po śmierci Oycy gdy im Prawa potwierdzi, i Jura-
ment wykona. Wyszły zatem Zygmuntowi-Augustowi Lata w
R. 1533. ale wtedy Zygmunt I. jeszcze Panował, i żył lat
42. na Tronie, to jest od R. 1506. aż do R. 1548. Zygmunt
więc August od 1533. z poruczenia Oycy rządził w Litwie,
i bardzo wiele jego w tym czasie wydanych jest Przywilejow,
Polszcze zaś Konfirmował Prawa 1550.

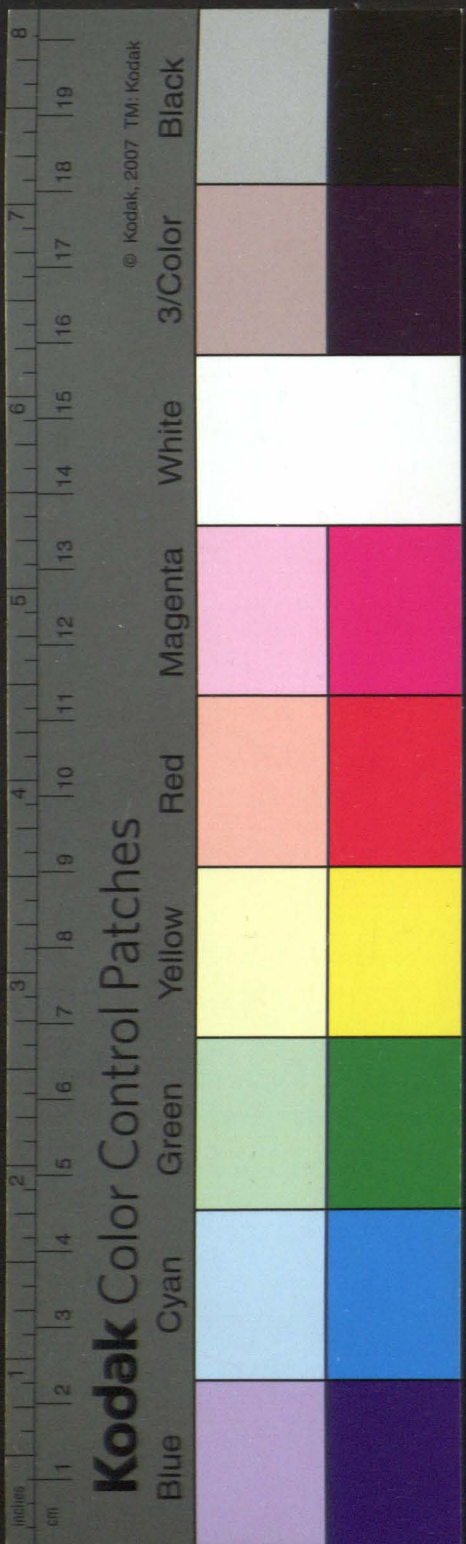
Chronologia bowiem Litewska od Koronney jest różna, i tenże Zy-
gmunt-August w Polszcze jest Zygmuntem II. a w Litwie III.
jako zaś Królem od Polaków już był ogłoszonym od dōyscia do
lat, to jest od 1553. tak mógł pisać się Królem i Dux Litwa-
nie a z tą w 1545. Przywilej mógł wydać w Litwie, a nie
mógłby w Koronie, lubo u nas przed ostatnią Unią, nawet
do Tronu nienależący wydawali Przywileje, jako Królowa
Bona. Y te wszystkie bez żadney Kognicyi approbowała Konsty-
tucya 1569. R. A zatem ten Przywilej ile jeszcze nie nadający,
lecz tylko świadczący o Aktorstwie Kiewliczow w Dobrach Surpi-
łach być mianowanym nie może

Tenże wyż przełożony Przywilej Kiewliczom na-
wet był jeszcze niedostatecznym, bo nie zamie-
rzał rozległości iako w samym z Obozu powracaniu wy-
daniu w Knyfzynie. gdy zaś zaczęli Gabriel i Andrzej Kiew-
liczowie bliższą brać wiadomość o Surpiłach znaleźli nie
tylko być one otoczone i zarosłe prawie Puszczą ale też że
niegdyś Zdracy Surwiłło i Jła z Krzyżakami, w Woiennym
czasie one byli obieli, a potem ich Sukcesorow z Rozkazu
Oycy Zygmunta Augusta wypędził Fiedor Ogiński Marszałek
W. Litewski. Chcąc zatem swoje dawne siedlisko mieć pew-
niejszym w Granicach, prosili Króla a żeby przez nich daną
mu Summę na Dobra Augustow 50000 Kop Litt: sposobem
Evikcyi przeniosłszy na puszcę niegdyś Perstunską, tym spo-
sobem Jch Surpiły do Włok 400. Cyrkumferencyi rozszerzył,
i dalsze jeszcze wie dodał.

Jakoż Król Zygmunt do tego Przychilił się, i w Rok po pierwszym
Przywileju to jest w 1546 Maia 26. wydał Instrument do
Fiedora Ogińskiego Marszałka W. Lgo, i Jana Chludzin-
skiego Kasztelana Trockiego a żeby wziowłszy Dworzan Kró-
lewskich Jlichowskiego i Siemianowicza Zarzeckiego Skarbne-
go, do Surpił Włok 400. z Dzierżawy Perstunskiej i 7. Je-
zior a między nimi ze wstępem do Jeziora Wigier, oraz Dwor-
zecz Tatarowzczyzna. w Wttwie Trockim, Włok 16. ma-
jący i dalsze attynencye tymże podali. Ten Przywilej przy-
łącza się w Kopii 1546. Maia 2. w takim wyrażeniu.

„ Ale ich Potomkowie pozostali Gabriel i Andrzej Pułkowni-
„ cy i Małzonki ich Woronowiczowna i Kalinowka, z Dziec-
„ mi Mironem i Szczęsnym Supplikowali do nas, i nam w
„ dziełach Woiennych Zasluzyli, i Summę nam 50,000 Kop
„ Litt: dali na nasz wieczny Augustow, którą przenośim
„ onym na Dzierżawie Perstunską, zaczyn za naszym wie-
„ cznym Przywilejem każcie Dworzanom naszym aby po-
„ dali Włok 400. Jezior 7. A kutemu podaycie Dworzecz
Tata-

„Tatarowszczyznę w Wttwie Trockim między Dzierżawą
„Sereyską Włok 16 Kiewliczom.

W takiej kolei: opłacali podatki Kiewliczowie równie z pofse-
fyi fwey Debeśiad, i Sudziłowki na Wołyniu, iako i z Sur-
pił, otym świadczą 2. pozostałe Kwity ieden 1554. drugi 1557,
z których ieden w Ziemstwie Trockim 1701 Aktykowany,
w Autentykach.

Ale ograniczenie Surpił od Króla nakazane iefzcze skutku
niewzięło, i przeto drugi raz fnać wydał Król Liſt do Mi-
kołaiia Radziwiłła Woiewody Trockiego, i do Bohdanowicza
Podkomarzego, Dowgirda Sędziego, Siekluckiego Podfędka,
i Godemskiego Pifarza Urzędników Trockich, aby Granice
Surpił wroźciągłości Włok 400 ukończyli i drugę sprawę o
naiazd z Wilczewskim rozfądzili.

Gdyż znayduie fię Dekret Kommiſarski pod datą 1561 8bra 10,
wyrządający że druga z nich ſprawa zakończona zoſtała, a
pierwſza odłożona na czas inny, w tych ſłowach, Bolſzuiu ſpra-
wu ziechania nafzeho do Horoda Mttści Surpił za *Przywile-
lem wieczyſtym Hoſpodara Kiewliczom Danym, Jch Dedy-
znu* w pewnych Starych Granicach, rowami Kopanych, dali
Boh zapryiſtem do zborowia Podkomoroho Zemli Trockoy po-
daty maiem *Dekret ten w Autentyku* a z niego razem ief i o
Przywileiu Świadeſtwo.

Wfzakkże Ekekucya tego, dla Woien w tedy prawie w Polſzcze
nieuſtających, i dla Dzierżawcow zawsze mocnych Dzierżawy
Perſtunskiej, i dla tego, że ſamiż Kiewliczowie takż Wo-
ſkową ſłużyli, niebyła, u nas rzeczą zbyt łatwą. Bowiem
Andrzej i Gabryel, i ich Synowie nawet, na Woynie w przo-
dy życie ſkączyli, a trzeci młodſzy Paweł, udał fię w Lat
28. 1589. Maia 1. do Króla Zygmunta III. z ſkargą, że
Andrzej Grudziński Dzierżawca Perſtunia zwłoczył wolę
Przodka iego, względem dopuſzczenia do Surpił.

Król zaś wydał w tey Dacie ſwoy Liſt do Welina Staroſty Siem-
mieńskiego, wedle wyrazu iuż powtórny, aby do Leśniſtw
Przełomskiego i Perſtun: a Dzierżawcy ich Grudzieńskiego
z iechał; i zamek Surpiły od Woyny Krzyżackiey Puſtką ſto-
jący Jemu podał.

Było prożno i to; i zapewnie na odkładach pierwſzemu podobnych,
których czas niepozwoił Kiewliczom dochować. Skonczyło
fię i tylko tyle ief ſladu: Ze Walenty Kiewlicz Syn iuż
Pawła za Siebie i Braći ſwoich Jerzego i Krzyſztofa, udał
fię do Władyſława IV. Który w wyrazie, iżby to Oyca Jego
Krzywdziło, a żeby rozumiano, iż on Dobra Szlacheckie pod
Opieką ſwoią będące (Gdyż muſieli Kiewliczowie umiera-
jąc na Woynie ten Interes pod Opiekę Królow oddawać) do
Siebie przyłączał, też Surpiły Włok 400. wedle Starych Przy-
wilejów utwierdził, i obiąć iuż bez żadnych nawet Komis-
sarzy dozwolił, a Summę 50,000 Kop do zapłacenia w na-
turze im utwierdził. Ten Przywiley 1635. Maia 30. Ktò-
rego Autentyk ief u XX. Kamandulow a Kopia u Kiew-
liczow.

Ale

Ale i za tym Listem, skutek niedofzedł, i Skargę miał ponowio-
ną przed sobą Król Jan Kazimierz, który rozkazał był
w przod Gabryelowi Kimbarowi Skarbnemu Litewskiemu,
aby Kiewliczow własność opłacił Summą 50000 Kop, Lecz
ten dawszy im nato Afsekuracją, pośledniey tego odno-
wił.

Wyśłał więc, pótym tenże Król, 2. Komisarzy Poważnych Pawła
Sapiehę Woiewodę Wilenskiego i Gąsiewskiego Hetmana;
ale z tych ieden, opisałwy Całą tę; Jako wyżej Historią,
zakonczył: że było niebezpieczeństwo od powietrza, i przeto
na czas Jnny odłożył w 1652.

Drugi zaś: to jest Gąsiewski Hetman Polny Litewski iefzcze
obfzerniey Opisałwy Całą Historią, Aktorstwa Kiewliczow,
i chęć Króla usilną, a żeby po wyfwobodzeniu z Rąk Nie-
przyjaciół Oyczyzny, Uspokoił zaśluzonych Sobie, i Przod-
kom swoim, Kiewliczow; że od nich Podatki były zawsze,
choć bez użytku płacone, i że ich *Papiery w Zamku Sur-
pitowskim gdy były wmurowane*, Oni musieli już dobra
Jnne z iednych Przywileiów miane, rozprzedać, zawarł wy-
razy: że miał zlecenie pierwsze, Dobra wszystkie Janusza
Radziwiłła uspokoić i podać, i że się jnfi Komisarze razem
naznaczeni niezachali, i przeto Sprawy tey pod opieką Kró-
low będącey Konczyć niemoże.

1652. gbra 28. *Sapiehy w Kopii. a 1656. Aug: 30. w Autentyku
Przylączają się Listy Odroczone.*

Skarga Kiewliczow; że onych Przywileie były zawsze trwonione przez
Komisarzow, doszła i do Królowey Maryi Ludwiki Kazi-
mierza Zony, a ta wysłałwy w przod Sakowicza Woiewo-
de Smolen: gdy on przed Exekucją podania umarł, użyła na
iego miejsce znowu Skarbnego L. Kimbara, oraz wydała Jnty-
macyą ściśła do Butlera Podkomorzego Koronnego a Leśnicze-
go Perstuńskiego, a żeby jako na Jey instancją Król Kiew-
liczom Surpity kazał powrócić, on tamy czynić nieważyl
się w tych słowach.

„ Za któremi gdy się Nasza Łaska o to włożyła, aby to co Maje-
„ stat Nasz dostatecznie u Króla zjednał, U. Walentemu, Krzy-
„ zstofowi Kiewliczom Łaskę Oycowską oświadczył, i wieczy-
„ ste należące Dobra zawichrzone przywrócił, do skutku przy-
„ wodząc, zsyłamy w tey sprawie wiernie Nam miłego Urodz:
„ Kimbara Skarbnego W. X. L. aby wraz podał tę ziemię i
„ Zamek, a żeby WW. tym nie trudnili, i żadney zwłóki nie
„ czynili w intencyi Naszey, która się WW. zleciła, doskonałe
„ uczynić załującym satysfakcie. Było to w 1662. Maja 4.
„ dnia.

Butler Człek mocny znowu to ztrwonil, a z tąd zesłany Kim-
bar tak jak wprzódy woddaniu summy kop 50,000, Kiewli-
czom zawod uczynil, tym czafem Król Jan-Kazimierz umy-
ślił XX. Kamaldulow Wigier: w Kluczach Perstuńskim i Prze-
tomskim fundować, lubo zaś nadzieje w ich pobożności za-
kładał wielkie, bo wyraził w Funduszu swoim, na Polskie prze-
tłumaczone te słowa:

B Przy-

„Przychodzi nam na pamięć ten pobożny i świątobliwy Zakon
„OO. Pustelników S. Romualda, których zawsze myśli i fer-
„ca przez nabożną i głęboką kontemplacją złączone są z Bo-
„giem, jako tych, którzy od świata jedności, i wszystkich
„które się często ludzkiej trafiają anniweryi oddzieleni są dy-
„strakcyi, z samym Bogiem w Trójcy Jedynym, przez gor-
„liwe ku niemu podnożenie myśli zjednoczenie, i ustawi-
„cznemi postami, Modlitwami, uczynnością, i innym umar-
„twieniem Duchownym się ćwiczeniu, które się na ostrość ży-
„cia fundują i zależą, bawić się i zafadzać powinni.

Jednakże niechciał mieć tego: ażeby Przywileje i nadania róż-
żne Szlachty we śródtku niezmierney dawanej im obfzer-
ności posesysyi będące, na jednym tylko ich pobożnym zafad-
zały się życiu, i przeto tak Prawa Kiewliczow od każdego
ciągim approbowane Króla, jakoteż wszystkich innych Dzie-
dzicow i Sądów, przy dożywociu Butlerowey Podkomorzyney
Koron: przez ofobliwzły warunek takimi obwarował wyrazy:
*Prawa też Szlacheckie, i Przywileje Kościelne także, jak do jezior,
tak do Lasow, według przepisania w ich Prawach wyrażonego ca-
le i nienaruszone zachowujemy. Na to*

1667. Jan: 6. dnia Dttny w Warszawie Fundusz. Y ta Epoka
wprowadziła Kamaldulow do Wigier.

Zatym Aktorstwo co do Surpił Kiewliczow tym Funduszem nie za-
tarte zostało, i nie zgasło, lecz tylko nowego Przeciwnika
i daleko mocniejszego niż byli Grudzinski, Butler, i wszyscy
zgoła Posesesorowie Perstuńscy, nabyło. Gdy bowiem one (nie
zafiegając Przywilejow wyższych) było ciągim od Zygmun-
ta-Augusta poczowszy, od każdego Króla stwierdzone, gdy płac-
nienie podatkow, i wyznaczeni od Królów Kommissarze, któ-
rzy Dekreta Odroczeniowe z opisaniem całej zawsze historyi
wydawali, odżywiały mianą pretensyą, i gdy naresztę Król
fundujący w Perstuniu Zakonnikow jak nie mógł, tak i nie
zatarł Przywilejow, owszem one wyraźnie wzmocił, jest to
jak na Obywatela pokazac własność swą przez lat 121. nayo-
mocniej, i wyciągać więcej pō nim niemożna.

To zaś występkiem ani winą Przywilejow nie jest, że Kiewliczo-
wie rzeczy przez każde Panowanie stwierdzanej obiac nie
mogli, albo też króciey mówiac, że nie byli szczęśliwi, bo
owszem umysł uczciwy powinien śpieszyć się, aby takim w
lepszym czasie dał pomoc, a w istocie: przypisać trzeba to o-
kolicznościom samego czasu *takowym*:

Wojny z powietrzem nawet mieszane były pod ów czas przecie
ciągłe, a w onych Pospolite ruszenia każdego wyruszały z ich
domow, i iedni tylko Królewscy Dzierżawce, a Starostowie
Grodowi (pod któremi były stare Zamczyska i w nich Oby-
watelskie składy i Papiery dla dozoru złożone) byli od nich
wolne. Sądy się przerywały, a mocą *liberi veto* nie były czę-
sto nawet obrane, tak, że raz z całej Litwy ieden tylko był
w Kownie, Akta podległy dewasacjom, w powzeczności zaś
lud cały był barzo mało piśmienny, gdy barziej Kiewliczo-
wie (iako zawsze Żołnierze) wyciągać nawet nie można,
aby prócz sławy ieszcze zdolni do intryg albo byli Juryści,
a nawet prawować się z kim nie mieli? bo nikt im tego, że
nie są Aktorami nie mówił, rzecz ich była w pufczy Kró-
lew-

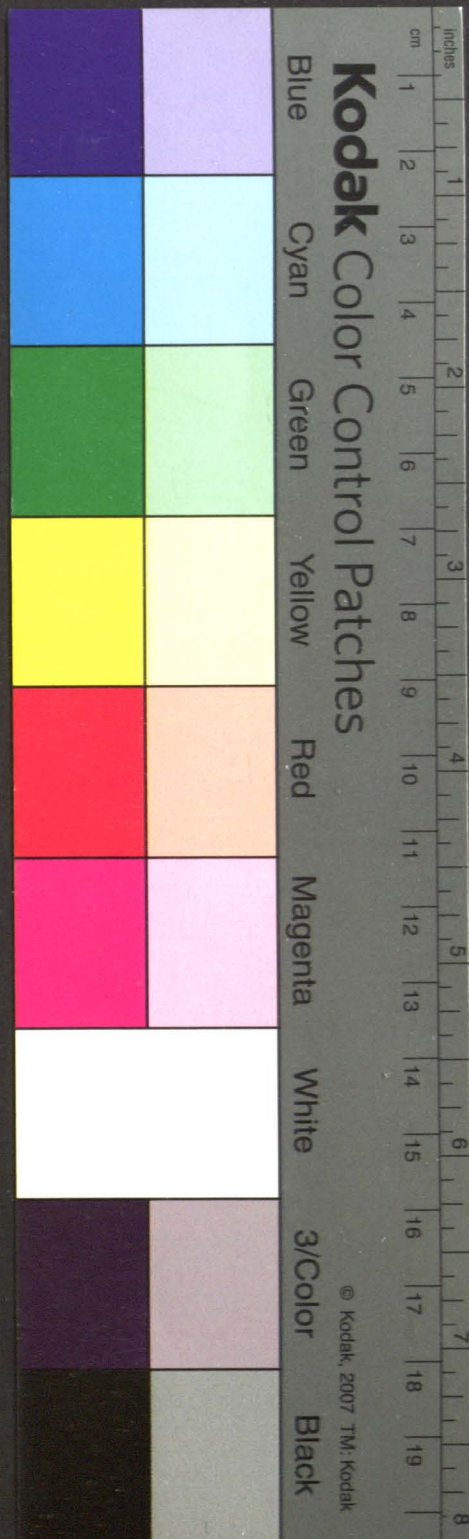
5

lewskiej, Dzierżawcy zaś iey byli ludzie wysocy, a Królowie rozumieli czynić dobrze, że zsyłali ludzi wielkich i pierwszych, którzy się trudzić granicą starą lenili, a zatym: gdy Żołnierze z Reskryptem do nich przybyli, Dzierżawca barzo łatwo uprosił, że Pan tę sprawę na czas inny odłożył, Woyna zaś, lub powietrze i drugi termin utruły, a w istocie: ani Król zniewolić do końca możnowładzcę nie mógł. Inni Kommissarze woleli wziąć od Dzierżawcy pieniądze, albo też który z nich dla przyługi Pana chorować. Y ztąd to było: że iedni z Królow wyznaczali Kommissyą, drudzy kazali sumnę kop 50,000. spłacić, a inni nawet bez Kommissarzy co było ieszcze słabiej dozwolali obiać. Jest to więc *summa* przyczyn, dla których w tym czasie łatwo można być było przez lat sto Papierowym Aktorem, i dla czego sam Statut w czasach: *Woyny, powietrza i Pospolitych ruszeń*, nie każe liczyć dawności.

Lecz ani Butler, Grudziński, ani Gafztold nie mogli tyle Kiewliczom być uciążliwi, ile na potym przez drugie lat sto XX. Kamaldule Wigier: i pewnie onych Fundator tego przewidzieć nie był w stanie, że wprowadzi dla barzo wielu przeto zbyt mocnych przeciwników, i że im *salva* nawet całości Przywileiów zostanie się na boku, a nowy tytuł nieznanych możnowładzców Polscze przybędzie.

Mimo albowiem celow pobożności, do których Król Jan Kazimierz trafił, możnaż się było spodziewać nawet inaczej? nadając Pułelnikom 12. z Obligacją 2. tylko Mszy za Fundatora na tydzień 1500. Chłopow, i ziemi włok 6000. i to ieszcze oprócz lasow niezmiernych z 6. beczkami soli co Rok? oddalonym z famey reguły: od wszystkich zgoła poług, literatury przynajmniej wyższej, i obowiązkow dla bliźniego Duchownych? które inni nawet Zakonnicy pełnią? a z Prawa: od Seymikow, Urzędow i wszystkich Cywilnych i Woyskowych czynności, na jakie Szlachcic każdy często pod ciężarem swej Familij, i przy tyfiączney części tego Funduszu, zwyczajnie łoży ostatni swoy dla usługi Kraiu maiątek? tak, że ieden Kiewlicz więcej dla Kraiu zrobił przez życie, niż wszyscy XX. Kamaldule przez lat sto. *Nakoniec* dając tak wiele tym, którzy nie mogą nosić sukni nad iedną, powinni być bez-żennemi, i którzy w murach Klasztoru swego zamknięci wyjść na świat bez przyczyny interesu nie mogą. a ztąd też innych do znaczenia iakiegożkolwiek na nim, i samych zabaw nabycia, obiektow nad zwyciężenie Sąsiadow swoich nie mają? ile: że Człowiek do ścisley o Bogu kontemplacji nie w każdym może być sposobny momentach? było to z rzeczy famey wypadku, iakby umyślnie narazić onych na to bez winy, ażeby drugim byli ciężkiemi.

Jakoż procz samych doświadczenia Kiewliczow, kilkanaście tu po Grodnie chodzących i ubogich Szlachty Familij, zafnucające każdy wspaniały, umysł o swoie zabrane Morgi żale i skargi, czyliż nie doszły choć do iednego z Seymujących uszu? gdy skarżących się na drugich Zakonnikow nikt nieflysz? gdy oneż i ten Proceder swoy wzięli ieszcze po Oy-cach?

cach? a na ucisk jeszcze większy uboższych, Forum jest dla nich nie inne jak w Afesoryi. Więc Szlachcic musi odwiedzić o fwoy zagon Warszawę, gdy nato, iedno potrzeba iemu stracić zagonow kilka na podróż. Prawdziwie! są to ~~naszy~~ ^{viele} o których prawodawstwo zawsze wiedzieć niemoże, a które i tak Obfite kraiu naszego pomnażają klęsk.

Ani też trzeba tey małej prawdy odkrycie przypisywać jakiej Inwidyi. Przyświadczy nie spokojność cały prawie Powiat tutejszy, o mocy w Procederze zapewniają fame dostatki, a o Obrotach fame Dekreta, a w reszcie: należyż być bardzo delikatnemi OO. Kamaldulom? gdy oni od lat wielu umieli zadać Kiewliczom fabrykacyą, a z wżyftkich Sądow tylko uciekać i Papiery ich pobrawszy, na boku niemi wrażyć, a nigdy w Sądzie Explikować się niedać Tak: że ten sposob obrotow nowych, jest wart nawet Attencyi. Bo Kiewliczowie razem i sprawę mają? i mieć iey nigdy niemogą? wkażdym zaś Sądzie, słuchać obfzernych tylko przymowek o fabrykacyą naszą Te zaś obróty, i Dekreta czyli Procefs są takowc:

§

W tym zaraz roku iak Fundusz stanął, 1667 w nieśli na Seym OO. Kamaldule o approbatę swego funduszu, ale niekładnąc fałwy zachowujące Prawa Szlacheckie, tak iako Król Jan Kazimierz uczynił, i byłaby Approbata głucha przeszła, żeby przypakiem ieden Posel przestrzeżony o Przywilejach Kiewliczow i infzych, nie wmieścił dodatek taki iaki jest w samym Funduszu, J tym więc nowy Argument OO. Kamendulow przecie upadł.

Po tym czafie, iak o Nadania *Ziemskie* i Dziedzictwo rozumieli Kiewliczowie że też należy i do Sądu Ziemskiego pozywać, pozwali przeto o to (iako dawniey wolno było, ile gdy Ziemstwa Prawie wakowały wżyftkie) do Tłtu. XXza. zaś Jch referując się do Funduszu do Afesoryi, zaciągając wżyftkie Prawa do *Immunitate Dobr Stołowych Królewskich*.

Nim zaś przypadła sprawa, ile gdy pierwiey i mazanie Aktorow wolne było, po śmierci Walentego Kiewlicza spadła Sukcesya na Władysława, który w niektórych czafach pomieszanie miewał. Tego użyli frzodka OO. Kamaldule, i żeby Papiery Kiewliczow do siebie ściagnąć zaproponował mu Kombinacją Jerzy Zembocki Starosta Augustowski, który razem przyrzekł lub zgodzi, lub sam wprzeciagu Roku dając zadatku 3000 Zł: nabyć, lub koniec w niedoysciu tego wżyftkiego Papiery nazad powrócić. Tym czafem zaś dając Zł: 100 Pod tytułem zastawy i Blankieta sobie na poparcie Interesu tego od Kiewlicza wziowfzy, wydał od siebie mu Rewers który pod datą 1697 *Julii 17. D. Przylacza się.*

Pokazało się iednak potym, że ten pobożny człowiek był na to uproszonym od Jllewicza Plenipotenta XX. Kamaldulow, który nietylko te papiery u siebie chował, ale też w rok po wzięciu dostał się, przypadkiem list iego Kiewliczowi przyrzekający Pryncypalom, że potrafi te papiery za 150. Tal: Bit: przerobić na fabrykowane, i między sobą nie zgodne, a którego słowa wypisują się takowc:

Spo-

„ Z wielką pracą moją będzie, a Waszmość Panu trzeba wię-
 „ kzej konfolacyi, aniżeli co teraz 50. Talarow dano mi,
 „ to ieszcze podług obietnicy ma mię dōyść 100. Talarow
 „ Bitych i kontentacya ofobliwsza prowiantowa, bo sę ia o to
 „ zyczliwie staram, iużem nieznacznie daty w ich spra-
 „ wach, przemienił, które mi Pan Zembocki do prze-
 „ rzenia powierzył, mając u siebie w zastawie, zfabryko-
 „ wawszy datę im odesłałem takim wto dla chwały Bożej
 „ i dla WM Państwa potrafił, że PP. Kiewliczow od Surpił
 „ odłączym, iedno się tey informacyi na Seymie trzeba trzy-
 „ mać, i wkażdym prawie trzeba z tym stawać: składać się
 „ Fundatione Regia, forum excypować do Afseforyi, lub na
 „ Seym &c. Data iego iest 1698. Apr: 15. zaś Auten-
 „ tyk za Kordonem Rofsyis: u iednego z Kiewliczow spodzie-
 „ wany iest wkrótce, a składany był w 1790. w Trble.

JXX. Kamaldule na to mówią, że i ten list iest równie zfabry-
 kowany, gdyż mają pod tąż samą datą inny, i w infzych wy-
 razach, którego iednak w Trble nie składali. Lecz czyliż nie
 mogło być i tak? że oni dowiedziawszy się, iż ten list do Kie-
 wliczow doszedł, kazali Plenipotentowi napisać inny dla za-
 tarcia wyrazow pierwszych? bo skądby inaczey Kiewliczo-
 wie nawet wiedzieć mogli, że list takowy w onym dniu był
 pisany? a wreszcie: ta kwestya wzajemna należy do
 Sądu.

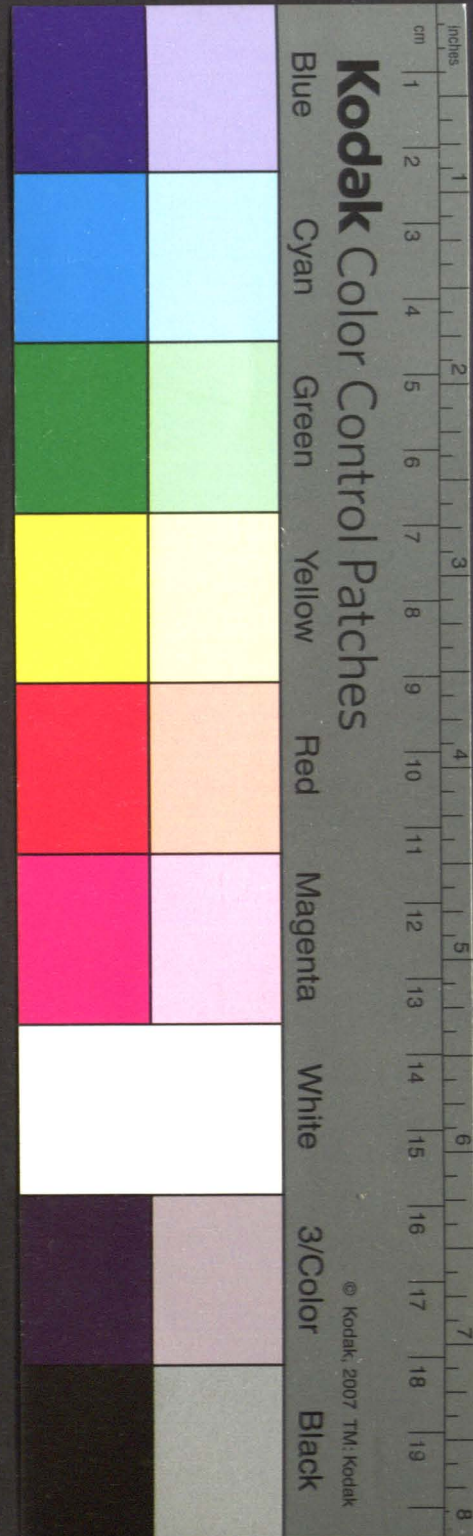
A tym czasem da się poznać, że część Jllewicza planty została za-
 raz exekwowaną. Bo w 1699. Julij 24. przyszli XX. do Afsefo-
 ryi, i proźbę w niey uczynili cale nową, o odesłania na Sąd
 Seymowy, i zyskali to. A sprawa Kiewliczow iest uczyniona
 publiczną.

Tu trzeba krótką uczynić uwagę, i nad Sądem *Afseforyi*, i nad
 Sądem *Seymu*, i *Seymowym*. Mimo zaś brzmiących tyle
 Konfytuciov *de immunitate Dōbr Krōlewskich*, każdy kto do-
 brze weyrzy w powody i okoliczności tych Praw, nie może
 zgodzić się żeby forum *Afseforyi* było dla XX. słusznie. Al-
 bowiem Krōl kiedy ma Dobra swoje obwarowane mocnie, to
 razem wykonywa przyięgę że *swey Ekonomij powiększać nie*
ma, i Administratorom tego czynić nie dopuści. Godziż się rō-
 wney powagi używać? nie zabezpieczywszy równie też kra-
 ju, że się na zło nie użyje tego?

Powtore: Krōla, infza iest delikatność, infza prófesia infzy am-
 bit, wychowanie &c. on się zna że iest Oycem Narodu, i że
 mu raczey bronić iest ucifnionych właściwa, i przeto mogąc
 uczynić wiele przez moc, nieczyni przez to famo że Krōlem
 i tak J. K. Mć P. N. Miłł: w 1780 Dekretow otrzyma-
 nych nawet a oskarżonych zrzekł się, czego Kamaldul żaden
 nie tylko by nie uczynił, ale też on inaczey cale Ambit swoy i
 obiektu zestanu swego ma kierowane, u Krō ow w koniec samiz
 Exegwuiący interesa są wybierani ludzie uczciwi, i wchęci kre-
 fcytywy będący.

C

Je-

Jeśli zaś forum być ma Afseforyi dla zachowanych *lotwów* Królewskich? chociaż Król żaden nigdy nie polował w Wigrach? to któryż z Królów dla zabicia kiedyś łosia, chciał by? ażeby wiele ludzi uciśnionemi byli, i fwe maiątki na tak Sąd nie wygodny tracili? więc forum Afseforyi nawet uchilić powinno by teraznieysze tak światłe prawodawstwo, lub XX przyięgę na *niepowiększaniu* uczynić kazać, a przynajmniej Obywatelowi godzi fię i nad famą myślą Prawa uczynić Prawodawcom uwagę.

Co zaś do Sądu *Seymu*? z iakiego Punktu sprawa Kiewliczow wedle zdania Afseforyi ma należeć na Sejm? i czyliż kwestia ta: że Surpiły im nie należą, albo że Przywileie onych z którey strony fabrykowane, obchodzić może Narod ogulny? Do Sądu też *Seymowego* co to należy? Gdzie niema zdrady Narodu? obrażenia Ofoby Króla? wydania Zamkow? i Fortec &c. iak Statut i wszystkie Prawa gatunki Jego stanowią? Czyż powaga Dobr że przedtym były Królewskie, należy i do powagi Ofoby Kamandulow Wigier? otoż! widzą N. Stany iak na zło używają tak wielkich danyh Dóbr sobie OD. Kamaldule.

Lecz przyznać trzeba: że taka planta iest bardzo Onym wygodna wie bowiem każdy że Sejm nigdy ieszcze żadney sprawy nie sądził, bo zna że Prawodawca być razem - Sędzią niemoże, a czafu ledwo mu staie okalkulować Komifsye. Sąd zaś *Seymowy* pod dobrym Królem zostaie tylko w tytule. a ieszcze może otym i fam Sejm niewie, że ma do siebie Remifs dawnych tyliące, więc Kamandule mając Remifsę taką, pewni fię że ich sprawa nigdy nie będzie w Seymie, i wolni od Afseforyi, do którey chiba by poszli w tedy, żeby im nietrzeba było, dla zabawki mieć spraw wiele.

Tak odbici i od Ziemi i od dowodow Kiewliczowie, byli znaleźli iedną przecie fzczeńliwą porę w Konfederacyi Olkienickiej 1700. itam zyskali oczewisty Dekret przyśadzający fobie Surpiły; ale Konfederacya ta trwała barzo krótko, i nie była approbowaną przez Sejm, a tym czafem Akta Wilenskie gdzie mieli Kiewliczowie Procederu swojego części, zostali znifczonemi przez Szwedow, iak otym *Oświadczenie Regenta Michała Pawłowskiego 1702 Julii 3. D. uczynione* dowodzi.

Zembocki też lubo opisał fię: w roku jednym, albo Papiery oddać, alboteż Kontrakt uczynić, nie wypełnił tego oboygą, i przyszło do tego: że z nim Władysław Kiewlicz wiodł w Trble o to Proceder, ale gdy w R. 1709. przypadła sprawa, tamten kondemnować fię ieszcze dopuścił, Władysław zatym nie odebrawszy odumart, i taka trudność względem tych Papierow pozyskania zaszła, że fię wróciły one ledwo w 1776.

Tym czafem Kiewliczowie wszystkie zgoła tentowali Sądow, ażeby mogli koniec sprawy pozyskać, byli w 1733. w Kapturach Grodzień: które odesłały do Afseforyi, a gdy oni przyszli do niej w 1740. gbra 26? XX. Kamaldule dobrawszy nawet i Inftygatora Litt: do równey objekcyi, stanęli że już ten Sąd uczynił na Sejm Remifsę. Więc i *Drugi raz* odesłano do Seymu. Toż famo uczyniono i w 1744.

Przy-

Przyšli potym w 1774. Febr: d. 5. do Ziemstwa Trockiego, Te już niewiedząc gdzie odsyłać, napisało *Ad Supremum Judicium*.

W 1778. Czerw: 11. podali o to Memoryał do Rady Nieustającej, ale ta poświadczywszy że XX. z Dekretem 1744. odsyłającym na Sejm staneli, powiedziała tylko tyle: że sprzeczka taka wyrokiem Sądu rozwiązana być może.

Zaczeli zatym podchlebiać sobie: że się Sąd jakiś onym otworzył, przyšli więc w 1790. na Trybunał Lit: Xięża tam staneli przez kilka arkuszy samą wexą napełnionych, dowodząc: jak *Antecedens* że Przywileje zfabrykowane, a jak *Consequens* że ma być odesłano na Sejm, albo do Afseforyi, Sąd całej czerni tey wysłuchawszy, napisał że odsyła *ad Forum Competens*, jakiego pono z tak możnemi i obrótnemi przeciwnikami w całej Polfcze niema. O wexę zaś Kiewliczowie zanieśli swóy Manifest, który się do tey skargi przylącza

Już tedy widać, że Kiewliczowie żadnego Sądu nigdzie niemają. Teraz obaczyć jak znowu Papiery, które za ledwo od Sukcesorow Zembockiego wydobyć mogli, stracili?

Były one w zawiadywaniu Marcina Kiewlicza, do niego zatym X. Prokurator Wigier: uczynił odezwę, deklarując iż kiedy tylko z wszystkimi papierami do Wigier przybędzie, znajdzie zupełną od Zakonu powolność, i kombinacja nieochibnie nastąpi. Jednakże oszczędność zachowując wielką, czer: zł: 4 przez niego na drogę żądanych przysłać mu niechciał. w 1776 Xbra 20. Składa się List Prokuratora.

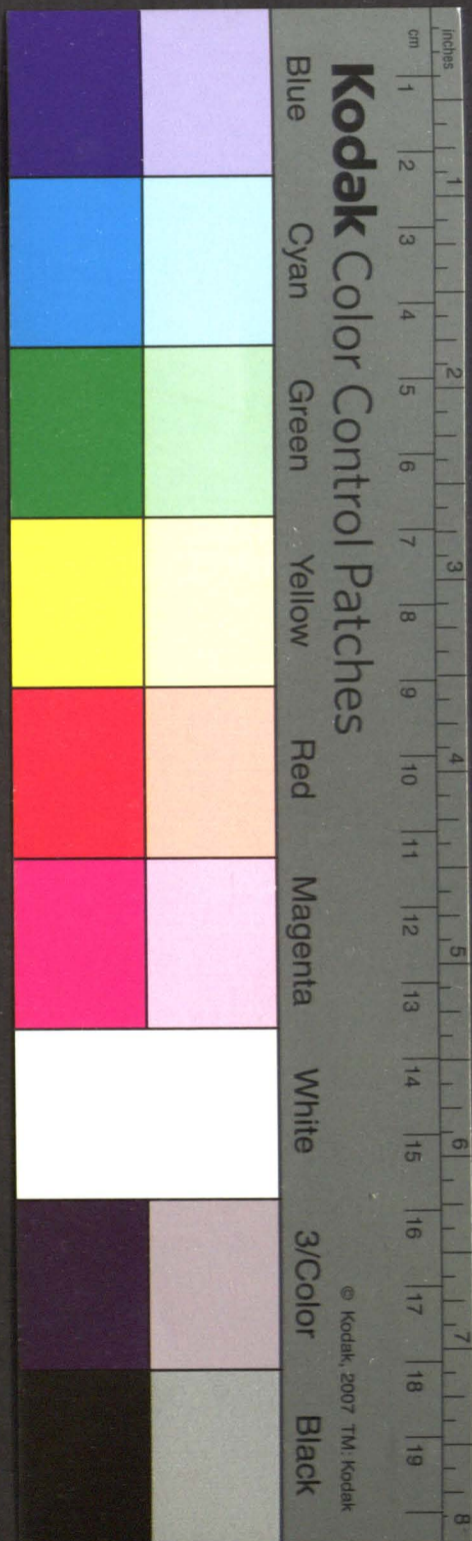
Kiewlicz więc pożyczwszy na drogę, przyjechał do Wigier, ale tam mu powiedziano, że jeszcze ugoda być niemoże, póki nie będą wszystkie Papiery, tym czasem zaś niemającemu za czym wyjechać dano tylko zł: 100. lecz nie inaczej, jako na zastaw Papierow, na których sztuk 11. podpisał X. Prokurator Rewers, ten jest wydrukowany.

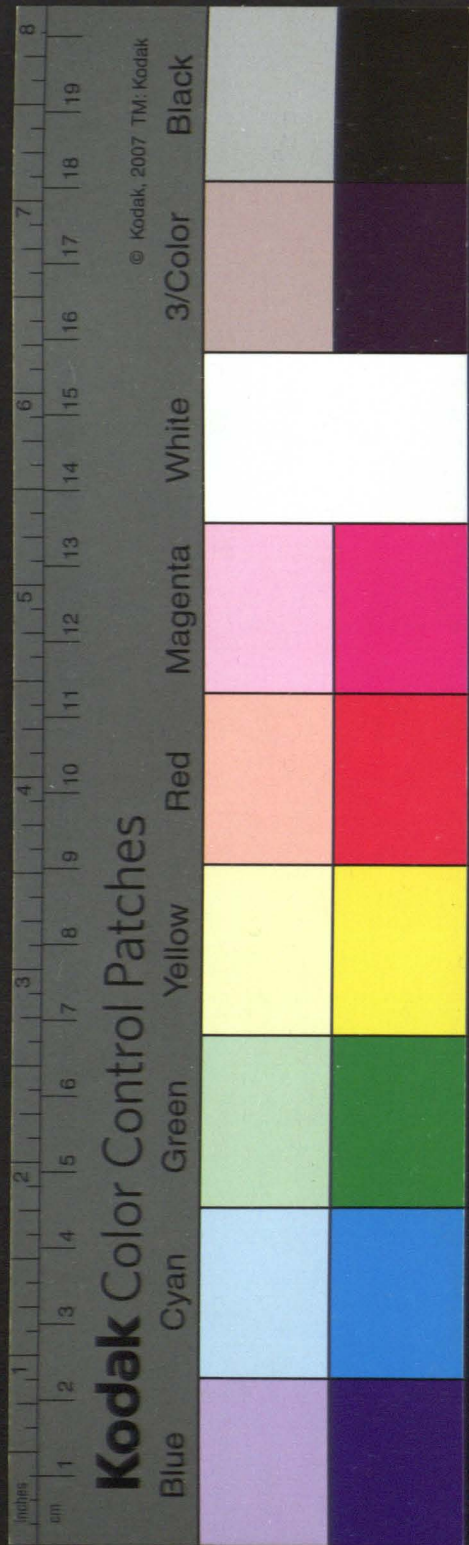
Przyjechał zatym Kiewlicz i powtóre z resztą w 1776. Xbra 27 lecz miastę zgody wził tylko zł: 32. a zatym w ogulney Summie zł: 132. zostały u Kamaldulow Papiery wszystkie do czasu in Nro sztuk 20. a których dotąd za oddawaniem nawet pieniędzy powrócić niechcą. *Widzieć Przepisek do Rewersu.*

Słyszalże kiedy kto obróty równe! 126. lat mija jak Kamaldule fundowani na Wigrach, przez które nietylko w żadnym Sądzie Kiewliczom nie staneli do sprawy? aleteż XX. od wszystkich Sądow odebrali *ekskluzią?* zyskawszy lat temu 94. Remisę do Seymu, czyli Sądow Seymowych?

Lat zaś 95 mija, jako ciż sami, to przez Osobę Zembockiego, to przez się samych odebrawszy jeszcze i Papiery Kiewliczow, i one w swoim ręku trzymając, i z swojey dobywając kieszni, zawsze tylko Akcesoryjne czynią tymże dochodzącym obiekcie: to, że Pieczęć zle przylepiona, to że wierzże w Przywilejach ścisłkane, to że historia zawarta w onych nie zgodna, to że Osoby i rzecz inną Dokumenta zajmują, &c.

Czyż takie rzeczy zadają tylko prywatnie i przed sprawą? czyliteż głośno w Sądzie? w sprawie samey oczewistej? i po wzajemney Dokumentow Komportacyi? Y czyliż znowu mają Prawo nawet OO: Kamaldule zarzucać to Kiewliczom? w ten czas: kiedy są ślady, że Jllewicz ich Plenipotent jeszcze w 1698. dokładał ha-

niebnej fwojey pracy ażeby papiery podeyrzanemi uczynił? i czyliż znowu w tym składzie należało im nawet starać się w 1776 na fwoje własne już imię o papiery cudze? i one już blisko 20 lat trzymać także u siebie?

A w refzcie: dobrą sprawę Kiewliczowie mają? czy nie? to zawsze nie jest nietylko po Duchownemu, ale też nawet po Obywatelsku nie dać im Sądu, i przez obróty zyskiwać na proceder amnestią. Gdyż jeśli mają dobrą? to zatrzymywać cudzey własności niegodzi się, a jeżeli złą? to prędzey trzeba było śpieszyć się po rozprawę, aby i o złe dochodzenie zawstydzić, i za winę, kto się w niey być okaże, karę otrzymać, i sobie spokojność, do której każdy popolicie tęskni, tym nabyć. A zatym nie należało zyskiwać tak fatalney Remisy.

Każdyby równie uczynił, i każdy bez Sądu i czaflu rzucić potwarze wzbraniałby się, lecz po OO. Kamaldulach doświadczenie nauczyło: że tego spodziewać się niemożna, niechęć albowiem choć w wielkich fwoich obrótach tyle zaufać, ażeby przyśtapili do sprawy, wfzytkich do nich zubożeni Kiewliczowie używali spofobow: Nunciaturskich i Oficij Wileń: instancjiow *które się składają.*) ale te były próżne, i pono mają tyrannią natrzęcać się z ubóstwa i niedoleżności fwey strony.

Więc już potrzeba fama, i ten extraordinaryny stan sprawy, wymuszają na Kiewliczach że muszą udawać się do N. Stanow, i prosić Sądu, któryby bez dalszych odwłok zakończył, ile: że czas już ażeby tak zły przykład nie hańbił daley Sprawiedliwości Kraju naszego, ile że znowu Sąd Afesorski tak się okazał być wpadającym w plandy wfzelkiemu porządkowi rzeczy przeciwny.

Najjaśniejszy Królu! i Najjaśniejsze Stany!

W ten czas, kiedyście losem Narodu Opiekować się zaczęli, ażeby po uciskach zewnętrznych, dać uczuć Polakowi przynajmniej słodczy Sprawiedliwości wewnętrzney, niemożecie mieć więkzszego widoku przemocy i ucisku, jakie ponosić może słabszy od mocniejszego Obywatela, nad ten, godzien on zatym zaprzętnąć Wafzą uwagę, i ściągnąć onych równie jak obróty XX. filną, czyli nadzwyczajną pomoc.

Byłes W. K. Mć zawsze tkliwym! i pierwszym z Królów jesteś, któryś Prerogatywę Szlachty chciał podnieść, uczynić więc: ażeby Dobrodziejstwo Kommissyi, nie było samym udziałem ludzi tylko mocniejszych.

400. Włok, o które sprawa, wyżywiłoby uczciwie jedną Familią, i ona do usług Kraju uczyniłoby spofobną, ale dla Kamaldulow w przepaści ich obrębu ziemi, czyli kawała całej Prowincyi, są rzeczą całę niewielką, i zato oni nie uczynią najmniejszey dla bliźniego posługi, zwłaszcza z tych co są im zakazane przez regułę, więc jest z daleko więkzym Kraju pożytkiem przywrócić one dla Szlachty.

Niechay więc własność, jeśli należy, pomnaża Obywatelów Kraiowi, a nadwfzytko: Niech sprawa dawna, majątku i honoru, znajdzie Sąd kiedykolwiek, pewny i krótki, a ten, kto dotąd z Rządowej sprawiedliwości miał przyczynę natrzęcać się, pozna choć późno: że Prawom wfzyfey są podlegać winni, i że Zwierzchności w sameyże mocy i obrótach najlepszych obawiać się należy.

List od XX. Kamaldulow do JP. Kiewlicza pifany.

Mnie Wielce Mci Panie Kiewlicz.

Podług daney WP. po kilka razy tak od famego Przew: Oycy Przeora naszego, jakoteż i odemnie słowney rezolucyi i przyrzeczenia: iż po przekonaniu prawnym JP. Michała, i po odzyskaniu Dokumentow od niego, gdy się Wmć P. z temiż Dokumentami stawisz u nas w Wygrach, wszelką łatwość WP. z strony naszej (co do zakończenia tego interesu) znajdziez, toż samo i teraz Listownie powtarzam: przyrzekając WP. jak naypewniey iż wszelką dla siebie znajdziez powolność i ukontentowanie, aby tylko z strony Wmć P. rzetelność i gotowość była, i w tym moim przyrzeczeniu tak zupełnie bądź WP. zaufany, jak jesteś przekonany w tym: iż jedynie dla pozyskania pokoju żądamy zakończyć ten interes, i okupić się od kłutni.

Przepraszam WP. iż podług proźby jego nie posyłam żądanych cze: złt 4. gdyż to bydy niemoże abysmy (żadney pewności niemając) mieli się coraz w większe wdawać przed czasem expensa, na fame tylko słowa WP. i obietnice, które nam już od niemałego czasu czynisz, atoli jeżeli WP. masz nadzieję iż się mu powiedzie interes z JP. Michałem, możesz bezpiecznie od kogokolwiek pożyczyć jak wiele potrzeba, a potem się to Wmć P. powróci i nadgrodzi. Zyczę przy tym wszelkich pomyślności z tym wyznaniem iż jestem na zawżde

Datt w Wygrach D.

30. 7bra 1776.

Zycżliwym i uniżonym służą
X. Stanisł: Kamal: Pr. Wyg:

Roku 1789. Mca Mar: 24. stanąwszy ofobiście Patron W. JP. Stanisław Orzechowski Komor: Mozyr: ten List ad Aęta podał.

Michał Łopott Marszałek

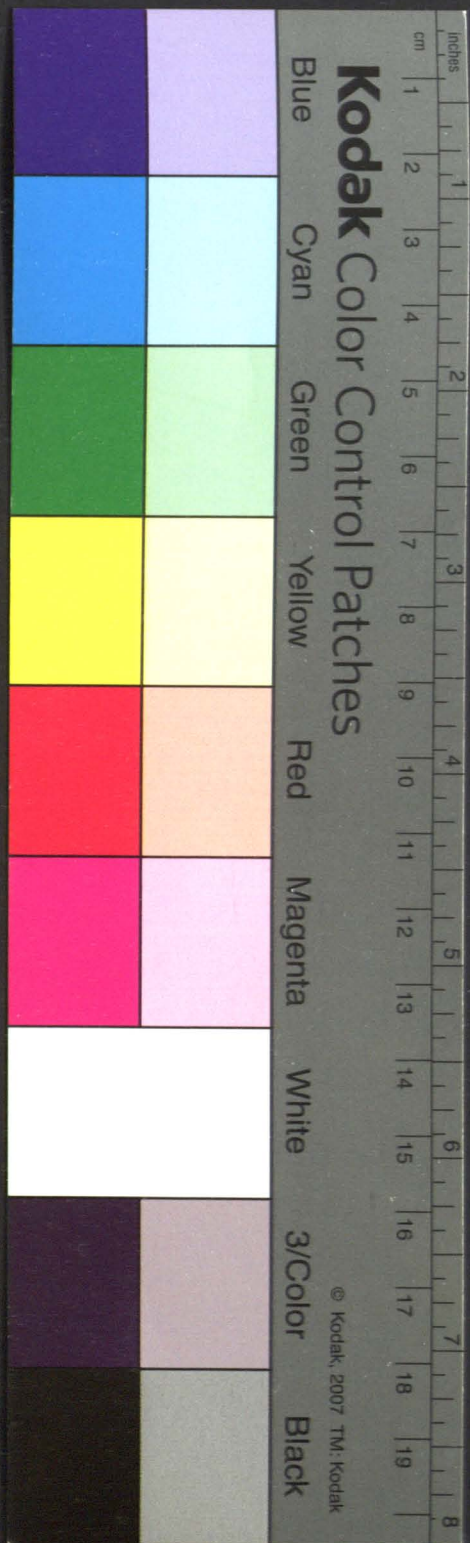
Trbłu G. W. X. L.

Na miejscu Pifarza Jan Buchochowiecki Deput: Wileń:

Correctum Kazimierz Swiacki Krayczy Wttwa Połockiego Regent Trbłu G.W. X. Litt:

Rewers Autentyczny pod Pieczęcią od Xięży Kamal: Wygier: JPPm Kiewliczom na Papiery Dany.

Niżej wyrażony czynię wiadomo tym Dokumentem iż przyjąłem w Depozyt do Archivum Eremu Wygierkiego Dokumenta w zastaw dane przez JP. Marcina Kiewlicza przy pożyczeniu Summy złt: Pol: 100. od Eremu Wygierkiego podług następującej specyfikacyi, 1.) Kwit Autentyczny Poborowy z Dóbr Surpił A. 1610. 2.) List upominalny Króla Jana Kmrza Autentyczny do JW. Butlera Podkomorze-go Koron: aby Dobra Surpiły podał w Possefsyą Kiewliczom A. 1646. 3.) List Autentyczny JW. Sapięhy Hetmana W.W.X.L. odkładający na dalszy czas podanie w possefsyą JPP. Kiewliczom Dóbr Surpił A. 1657. 4.) Kopia Przywileju Króla Jana-Kazimierza służącego
na

na Dobra Surpiły JPP. Kiewliczom podpifana ręką JW. Mikołaja Oginskiego Podskarbiego Nadw: W. X. L. A. 1667. 5.) Dekret konfederacki pod Olkienikami arbitrarie ferowany przyfądżający Dobra Surpiły JW. Oginskiemu Podskarbiemu Nadw: W. X. L. A. 1700. 6.) List Autentyczny przy tymże Dekrecie Konfederackim. 7.) Prawo wieczyste na Dobra Surpiły od JPP. Kiewliczow JW. Oginskiemu Podskarbiemu N. W. X. L. dane A. 1706. 8.) List na przyznanie tegoż Prawa. 9.) Vidimus Przywileju Zygmunta Augusta Króla danego JPP. Kiewliczom, Aktykowanego w Trble W. X. L. R. 1702. Te tedy specyfikowane Dokumenta sztuk Nro 9. przyjowfzy do rąk moich, dają ten Rewers JP. Marcinowi Kiewliczowi, afsekurując się iż za powróceniem Summy wyżej wzmiankowanej złt: 100. Eremowi Wygierskiemu, i za pokazaniem tego Rewersu, będą wyżej wzmiankowane Dokumenta w całości wydane. — Na co dla lepszego dowodu przy przyciśnieniu Pieczęci Ręką własną podpifuję się. — Datt w Wygrach Roku 1776. Mca 9bra 25. Dnia.

X. Stanisław Kamald: (L. S.)
Prokurator Wygierski
mpr.

Jż Roku tegoż 1776. Mca Xbra 27. dnia wyżej wyrażony JP. Marcin Kiewlicz zostawił u Eremu naszego Wygierskiego w złt: Pol: 32. Dokumentow fobie służących sztuk 9. podług następującej Specyfikacyi: 1.) Dekret Kommisarski Xcia Radziwiłła po Rusku pisany r. 1570. d. 1. Maja. 2.) Przywilej Zygmunta Augusta po Rusku pisany R. 1545. Maja 1. dnia. 3.) List Xcia Radziwiłła do JP. Dworzanina J. K. Mci po Rusku pisany R. 1571. 7bra 7. dnia. 4.) Przywilej Zygmunta Augusta po Polsku pisany, ale Rok zmazany. 5.) Przywilej Władysława Króla na Surpiły R. 1635. 6.) Przywilej Króla Jana-Kazimierza R. 1667. 7.) List upominalny Ludowiki-Maryi Królowy Polskiej do JW. Butlera 1662. 8.) Konfirmacya Jana III. Króla na Surpiły 1689. 9.) List Króla Jana III. do Kommisarszow aby weyrzeli w granice Surpiłowskie R. 1682. Te tedy Dokumenta przyjowfzy do rąk moich, dają ten Rewers i afsekuruję się Jmieniem całego Eremu, iż za powróceniem Summy razem złączoney złt: 132. i za powróceniem tego Rewersu, będą też Dokumenta powrócone. — Datt: w Wygrach ut supra.

X. Stanisław Kamald: Prokurator Wygierski mpr.

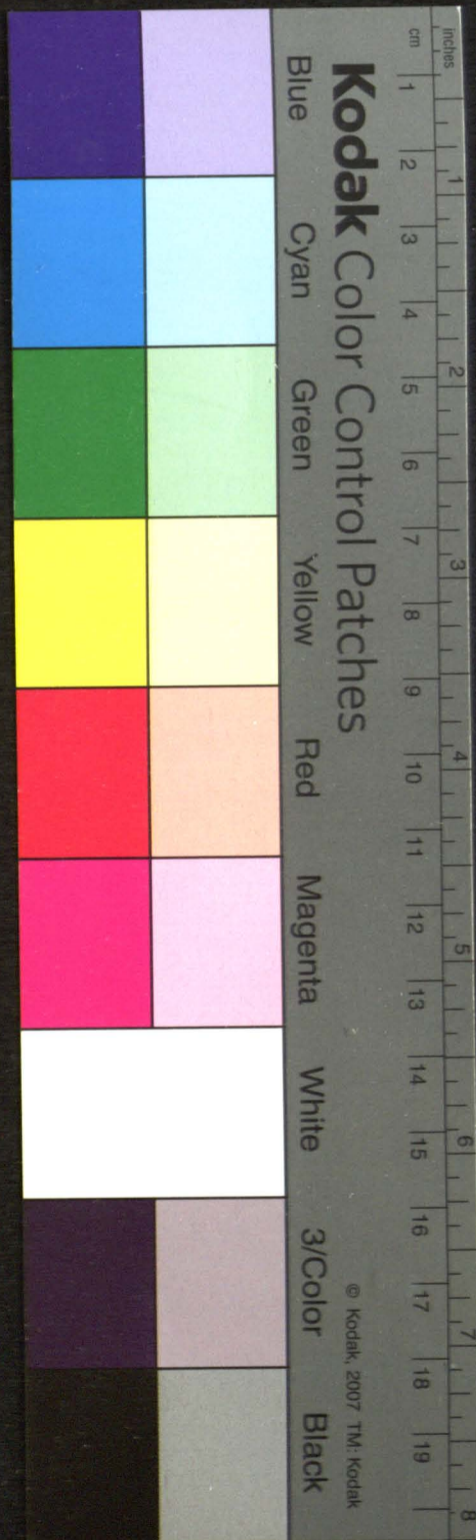
9

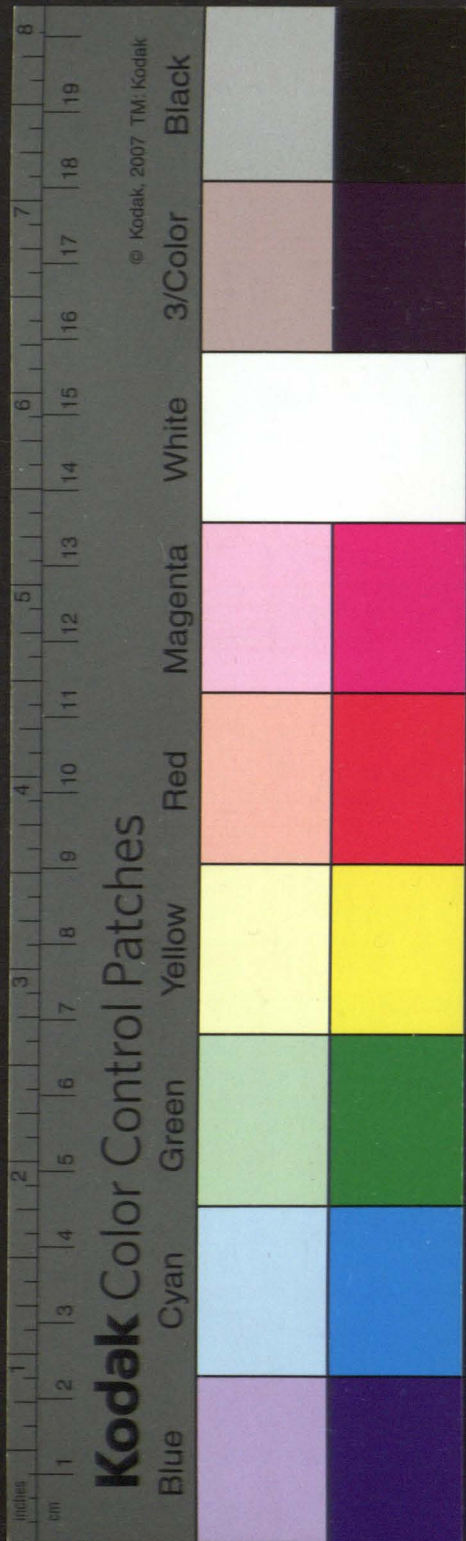
Excerptt. Procesu z Protokółu Potocznego Trybunału Głgo W. X. L.
w Ru 1790 Apr: 15 Dnia wpisanego Eodem Anno Miesiąca Apr:
17 Dnia pod. Pieczęcią Trybunału Głgo W. X. Litewskiego
Stronie potrzebującej jest wydan.

Roku Tyfiąc Siedmset Dziewięćdziesiątego Miesiąca Apryla
Pietnastego Dnia.

Zażalenie nayuroczyfste przed Nayiaśnieyszym Trybuna-
łem i całą powfzechnością Jmieniem Wielmożnych Jchmościow
Panow Michała, Joachima i Aloizego Szambelana Jego Królew-
skiej Mości, oraz Jozefa Regenta Sądow Podkomorskich Woie-
wodztwa Trockiego Kiewliczow na Jegomość Xiendza Stanisła-
wa Przeora i wszystkich Xięży Kamendulow Eremu Wygier-
skiego w tym sposobie, iż Obżalłowani Xięża Kamendule pod-
czasem odbywającej się Sprawy zażuiących Delatorow Kiewli-
czow w Trybunale, na Kadencyi teraznieyszey, ile mogli wy-
naleść sposobow nayzłośliwzey potwarzy, to wszystko wywiera-
li, iako w tym przekonywa, własne ich Pismo rozdrukowane,
Bowiem Obżalłowani Kamendule filnie ufaiąc swoim Obrótom nie
dofyc że Domowi zażuiących Delatorow wydarli Dobra Surpi-
ły, ale nadto wszystkie Dokumenta przez różne obroty i facyen-
dy do siebie pościągali, i na ten czas składaiąc one przez siebie, tym
że Dokumentom, nayzłośliwszą zadali fabrykacją, a Dekreta Radzi-
wiłowki i innych dofyc w Narodzie wyfokiey praëminencyi Ludzi,
tudzież Reskrypta Królow Polskich na Kommissyze z temiż Kamendu-
lami pseudo Dowodami nazwali, iż iakoby one dla iakichści Okolicz-
ności robione były, a nie na Dobra od Wiekow przez Dom zażuiących
Delatorow dziedziczne służyły, w tymże Druku miotali Xięże
Kamendule naytkliwze Paszkwile, mianuiąc, iż iakoby takowe
Przywileie i dowody późniey urodzonych Kiewliczow zaięły Jmie-
nia, a to wraźał stawaiący od nich Prokurator, iż iakoby Podpi-
sow dla Obliteracyi doczytać się nie można, a iakże mogli zadać
tak Smiało Fabrykacją tam gdzie Kamendule z swoim Palestran-
tem przeczytać nie mogli? mimo to nawet iż Czytelne są na Do-
kumentach podpisy, powtore ieżeli i to z Jakałowiek Prawdą
zgodzić się może, aby kto do iakiego Dokumentu zajmował Ofo-
by późniey urodzone, lub dla nich czynił iakie Dobrodziejstwo
w ten czas, kiedy oni ieszcze się nie narodzili, i iakby mógł zga-
dywać że na Swiat późniey urodzą się Ci, którymby służył Do-
kumentt, takie to i tym podobne miotano potwarze na Obfzernym
Paszkwilnym Pismie Extra Sferam Sprawy et Extra żaloby, na
iedyne niewinney zażuiących Delatorow Sławy oczernienie,
zwłaszcza w ten czas kiedy Trybunał iako w Sprawie z Regeftrow
Remis-

A

Remisyjnych odchodzący żadnego wyroku Oczewistego stano-
wić nie mogli, tym więcej niechaj się przekonywa powżeczność
nad złośliwemi Kamendulow postępkami, w miotaniu potwarzy
i wexy. Jm bliżey doświadczą tey Prawdy: że w tym to Proce-
derze nigdy Xienże Kammendule *zawadnemi nie byli, tak, aby fiegali*
Honora żalluiących Delatorow, Lubo sprawa ta przez liczne popierana
była Lata, Procedował zeszły Micuta Starosta Sumiliski i dali
Procedowali Antecesorowie żalluiących Dellatorow, a nigdy Xię-
że Kammendule nie targali się na Honor Domu Kiewliczow, tak ia-
ko dopiero mimo Charakter swoy niewinnie czernią Sławę, i
dla tego tylko że Kiewliczowie swoiey dochodzą własności, to
tedy że jest samey złości narzędziem i tworem, przeto żalluią-
cy Delatorowie naytkliwiey przez takowe potwarze i wexy
skrzywdzonemi będąc, oprócz sprawy na własnym Honorze i sła-
wie, czy to: z Jnwidyi Kammendulow, czy to z podniety onych-
że Prokuratorow na windykacyą tak złośliwego Skrzywdzenia przez
rozrzuczone na druku czernidło i Pafzkwile przed Trybunałem i
całą powżecznością naysołennieysze czyniąc Zażalenie, zakłada-
ią Pannam talionis, przedsiębiorą szukać sprawiedliwości z wyro-
ku Praw nato ustanowionych a Ewikcyi swoiey niewinności z
dowodow, i takowe zażalenie do zapifania podają. U tego Proces-
su w Protokule Potocznym Trybunału Głownego Wielkiego Xię-
stwa Litgo podpis zanaszającego temi się następującemi wyraża
Słowy Alojzy Kiewlicz Szambellan Jego Królewskiej Mci.

(L. S.)

Zgodno z Protokulem Potocznym Fortunat Kończą Spraw Poto-
cznych Regentt Trbłu Gł: W. X. L.

Excerptt Procesu Ut Supra.